

«Αυτός είναι ο μέγας Ιωάννης που το ονομά του βγήκε από το στόμα του Θεού»

/ Γνώμες

Αγίου Ανδρέα, αρχιεπισκόπου Κρήτης

Κλείνοντας, τον λόγο μας για τον άνδρα αυτόν, που είναι ο μεγαλύτερος από όλους τους ανθρώπους που έχουν γεννηθεί ποτέ από γυναίκα επάνω στην γη, νομίζω είναι δίκαιον, να παραθέσωμεν ένα μικρό λόγο, ως επίλογον, με άνθη μέσα από την Αγία Γραφή, για να στεφανώσουμε τον άνδρα.

Πολλά, εξάίρετα και μεγάλα είναι τα επίθετα και οι τίτλοι του Τιμίου Προδρόμου, με τα οποία τα Ευαγγέλια κι Αυτός ο Χριστός μας τον αποκαλούν.

Η πρώτη λοιπόν ονομασία αυτού είναι «Υιός». «Μη φοβάσαι Ζαχαρία· διότι εισηκούσθη η δέησίς σου, και η γυνή σου Ελισάβετ θα σου γεννήσει υιόν, και πολλοί θα χαρούν με την γέννησίν του». (Λουκ. 1, 13)

«Τη δε Ελισάβετ επλήσθη ο χρόνος του τεκείν αυτήν, και εγέννησεν υιόν». (Λουκ. 1, 57)

Η επόμενη είναι «Βρέφος». «Και εγένετο ως ήκουσεν η Ελισάβετ τον ασπασμόν της Μαρίας, εσκίρτησε το βρέφος εν τη κοιλία αυτής· και επλήσθη Πνεύματος Αγίου η Ελισάβετ και ανεφώνησε φωνή μεγάλη και είπεν· ευλογημένη συ εν γυναιξί και ευλογημένος ο καρπός της κοιλίας σου. και πόθεν μοι τούτο ίνα έλθη η μήτηρ του Κυρίου μου προς με; ιδού γαρ ως εγένετο η φωνή του ασπασμού σου εις τα ώτά μου, εσκίρτησε το βρέφος εν αγαλλιάσει εν τη κοιλία μου». (Λουκ. 1, 41-44)

Άλλη ονομασία είναι «Παιδίον». «Και συ, παιδίον, προφήτης υψίστου κληθήση» (Λουκ. 1, 76). «Το δε παιδίον ηύξανε και εκραταιούτο πνεύματι, και ην εν ταις ερήμοις έως ημέρας αναδείξεως αυτού προς τον Ισραήλ». (Λουκ. 1, 80)

Ονομάσθηκε ακόμη και «Μέγας». «Έσται γαρ μέγας ενώπιον του Κυρίου, και οίνον και σίκερα ου μη πίνη και Πνεύματος Αγίου πλησθήσεται έτι εκ κοιλίας μητρός αυτού». (Λουκ. 1, 15)

Και «Ιωάννης». «Και εγένετο εν τη ογδόη ημέρα ήλθον περιτεμείν το παιδίον, και εκάλουν αυτό επί τω ονόματι του πατρός αυτού Ζαχαρίαν. και αποκριθείσα η μήτηρ αυτού είπεν· ουχί, αλλά κληθήσεται Ιωάννης. Και Ζαχαρίας ο πατήρ αυτού αιτήσας πινακίδιον έγγραφεν· Ιωάννης έσται το όνομα αυτού». (Λουκ. 1, 59-63)

Και φυσικά «Προφήτης». «Τι εξήλθετε εις την έρημον θεάσασθαι; προφήτην; Ναι λέγω υμίν, και περισσότερον προφήτου. Πάντες γαρ οι προφῆται και ο νόμος έως Ιωάννου προεφήτευσαν». (Ματθ. 11 – 7,13)

Ο Κύριος τον αποκάλεσε «Ηλίας». «Και αν θέλετε να το παραδεχτείτε, αυτός είναι ο Ηλίας, που πρόκειται να έρθει» (Ματθ. 11, 14). «Και αυτός θα πορευθεί πριν από τον Κύριο με τη δύναμη και το πνεύμα του προφήτη Ηλίας». (Λουκ. 1, 17)

Πολλοί τον αποκάλεσαν και «διδάσκαλο». «Ήρθαν δε και τελώνες να βαπτισθούν και του είπαν· Διδάσκαλε, τι να κάνουμε»; (Λουκ. 3, 12)

Ακόμη ονομάστηκε «Πρόδρομος», δηλ. «προετοιμαστής». «Γιατί θα πορευθείς πιο μπροστά από τον Κύριο (δηλ. τον Χριστό), να ετοιμάσεις τον δρόμο του Θεού στις ψυχές των ανθρώπων». (Λουκ. 1, 76)

Και «Κήρυκας» ονομάσθηκε. «Ο Ιωάννης βάπτισε στην έρημο και κήρυττε βάπτισμα μετανοίας για τη συγχώρηση των αμαρτιών, και κήρυττε λέγοντας· Έρχεται πίσω από μένα αυτός, που είναι ισχυρότερος από εμένα». (Μαρκ. 1, 4-7)

Ο ίδιος χαρακτήρισε τον εαυτό του σαν «Φωνή». «Ποιός είσαι, πες μας», τον ρώτησαν κάποτε απεσταλμένοι των Φαρισαίων. «Ποιός είσαι, για να δώσουμε και εμείς απάντηση σ' αυτούς που μας έστειλαν. Πώς θεωρείς εσύ τον εαυτό σου; Και εκείνος είπε· Εγώ είμαι η φωνή εκείνου, που φωνάζει στην έρημο». (Ιωάν. 1, 22).

Είναι και λέγεται και «Βαπτιστής». «Φθάνει ο Ιησούς στον Ιορδάνη από τη Γαλιλαία για να βαπτισθεί από τον Ιωάννη» (Ματθ. 3, 13). «Ο δε Ιωάννης βρισκόταν εκεί και βάπτισε και έρχονταν όλοι να βαπτισθούν». (Μαρκ. 1, 4).

Αναμφισβήτητα είναι και «Μάρτυς». «Αυτός (δηλ. ο Ιωάννης) ήλθε ως μάρτυρας για να κηρύξει ποιός είναι το φως, ώστε με τα λόγια του να πιστεύσουν όλοι. Δεν ήταν εκείνος το φως, αλλά ήλθε για να μαρτυρήσει ποιός είναι το φως» (Ιωάν. 1, 7-8). Και η μαρτυρία του τούτη επισφραγίστηκε με το μαρτύριο του αίματος, με την αποτομή της τιμίας του κεφαλής, γιατί κήρυττε την Αλήθεια, γιατί έλεγχε την κάθε παρανομία.

Ονομάστηκε ακόμη «Δίκαιος και Άγιος». «Ο Ηρώδης φοβόταν τον Ιωάννη, γιατί γνώριζε πολύ καλά ότι ήταν δίκαιος και άγιος άνθρωπος». (Μαρκ. 6, 20)

Αποκάλεσε τον εαυτό του «Απόστολο», δηλ. απεσταλμένο. «Εσείς οι ίδιοι το παραδέχεσθε και το λέτε πως σας είπα ότι εγώ δεν είμαι ο Χριστός και ότι εγώ έχω σταλεί, να πορευθώ πριν από Εκείνον». (Ιωάν. 3, 28)

Ένα άλλο εξαίρετο όνομά του είναι «Ευαγγελιστής». «Παρηγορούσε τον λαό με πολλά και διάφορα άλλα, αλλά συγχρόνως ευαγγελιζόταν, δηλ. του αποκάλυπτε και το χαρμόσυνο μήνυμα, το Ευαγγέλιο». (Λουκ. 3, 18)

Ακόμα έχει και το όνομα «Νυμφαγωγός», που οδηγεί δηλ. στον Νυμφίο των ψυχών Χριστό, όπως κάποτε ο ίδιος είπε· «Αυτός που έχει τη νύμφη είναι Νυμφίος. Εκείνος που είναι φίλος του Νυμφίου, είναι αυτός που στέκεται στο πλάι του, τον ακούει και χαίρεται με βαθιά χαρά τη φωνή Του. Απ' αυτή τη χαρά γέμισε και η δική μου ψυχή, γιατί αξιώθηκα να σταθώ πλάι στον Νυμφίο Χριστό». (Ιωάν. 3, 29-30)

Λέγεται και «Λύχνος», δηλ. λυχνάρι. «Εκείνος ήταν το λυχνάρι», είπε ο Χριστός μας γι' αυτόν, «που έκαιγε και φώτιζε, εσείς δε θελήσατε να χαρείτε για λίγο στο φως του». (Ιωάν. 5, 35)

Πήρε και τον τίτλο «έλεγχος του Ηρώδη». «Γιατί έλεγε ο Ιωάννης στον Ηρώδη·

Δεν σου επιτρέπεται να συζείς με τη γυναίκα του αδελφού σου του Φιλίππου» (Μαρκ. 6, 18). «Ο Ηρώδης, επειδή ελεγχόταν από τον Ιωάννη για την Ηρωδιάδα, τον έκλεισε στη φυλακή». (Λουκ. 3, 19)

Αυτά τα τόσο μεγάλα και σπουδαία ονόματα πήρε ο Ιωάννης. Μ' αυτά έχει τιμηθεί, επειδή και οι πράξεις του ήταν σύμφωνες με τους τίτλους του. Έτσι ο Ιωάννης υπήρξε εκείνος, που είναι «ο μείζων εν γεννητοίς γυναικών», που δεν γεννήθηκε δηλ. άνθρωπος μεγαλύτερός του στον κόσμο. (Ματθ. 6, 11)

Αυτός είναι εκείνος, για τον οποίο πραγματικά ο προφήτης Δαβίδ ψάλλει, σαν να δανείζεται το στόμα του Θεού και Πατέρα, και λέγει: «Ετοίμασα λυχνάρι για τον Χριστό μου. Πάνω σ' αυτό δε, θα φανερωθεί και θα λάμψει η Χάρη του Αγίου Πνεύματος, που θα τον κρίσει Μεσσία και βασιλιά». (Ψαλμ. 131, 17-18)

Αυτός είναι εκείνος ο μεγάλος Ηλίας, όχι ο Θεσβίτης, αλλ' αυτός, που στάθηκε ανάμεσα στον Νόμο και στη Χάρη και έγινε πρόδρομος της πρώτης παρουσίας του Χριστού, αν και χρονικά έζησε μετά τον Ηλία τον Θεσβίτη, εκείνος που είχε όμοια μ' αυτόν έμπνευση και δύναμη, όπως προείπε ο αρχάγγελος στον πατέρα του Ζαχαρία (Λουκ. 1, 17), όπως ήδη αναφέραμε. Στον Ζαχαρία, που το αίμα του φωνάζει πιο δυνατά από το αίμα του δίκαιου Άβελ (Ματθ. 23, 35). Διότι και ο Ζαχαρίας φονεύθηκε από τους Ιουδαίους, όπως κάπου τους ελέγχει ο Χριστός, μεταξύ του ναού και του θυσιαστηρίου. Και ο λόγος, διότι κατέτασσε την Παναγία μεταξύ των παρθένων στον ναό και μετά που γέννησε τον Ιησού.

Ο Ιωάννης είναι εκείνος, που σκίρτησε στην κοιλιά της μάνας του, πριν ακόμα δει το φως της ημέρας, γιατί πληροφορήθηκε την παρουσία του κυοφορούμενου Δεσπότη του. Αυτός χρησιμοποίησε τη γλώσσα της μάνας του και, ενώ βρισκόταν ακόμα στην κοιλιά της, προανάγγειλε τη γέννηση του Υιού και Λόγου του Θεού από τη Θεοτόκο Μαρία, λέγοντας: «Και, πως έγινε σ' εμένα τούτο το πράγμα, να έλθει στο σπίτι μου η μητέρα του Κυρίου μου;». (Λουκ. 1, 43)

Αυτός είναι εκείνος, που με το κήρυγμα της μετανοίας μαλάκωσε τις καρδιές των γονιών και τις ξανάφερε κοντά στα παιδιά τους και έκανε «τους παραστρατημένους να αποκτήσουν φρόνηση αγίων και δικαίων ανθρώπων και έτσι προετοίμασε τους ανθρώπους, ώστε να δεχτούν τον Κύριο και να γίνουν λαός Του». (Λουκ. 1, 17)

Αυτός υπήρξε καρπός θεϊκής υποσχέσεως, το χαρμόσυνο άγγελμα του Γαβριήλ, ο τρυφερός βλαστός που χαρίστηκε από τον Θεό στο ξεραμμένο από την ηλικία και τη στείρωση δέντρο. Το καρπερό λουλούδι της στείρας. Ο προφήτης, που είναι γιος προφήτη. Ο τρώφιμος της ερήμου.

Αυτός, που ετοίμασε και ετοιμάζει τους ανθρώπους όλης της οικουμένης στους πνευματικούς αγώνες και στην καλή υποδοχή του Κυρίου. Ο λαμπρός δορυφόρος του Ηλίου, που λάμπει παντοτινά. Το λυχνάρι του Θεϊκού Φωτός. Ο στρατιώτης του αιώνιου βασιλιά. Ο Νυμφαγωγός του Νυμφίου. Ο δούλος του Δεσπότη. Η φωνή του Λόγου, που ιεράτευσε σαν τον Μελχισεδέκ αιώνια, ως απάτορας, αμήτορας και αγενεα-λόγητος. Ο ιερέας, που αξιώθηκε να ιεουργήσει ακόμη και τη Βάπτισμα του ίδιου του Θεού.

Αυτός, που άκουσε με τα ίδια τα αυτιά του τον Θεό Πατέρα να μιλάει. Αυτός, που βάπτισε τον Υιό και Αυτός που είδε το Άγιο Πνεύμα να κατέρχεται σαν περιστέρα.

Ο Πρόδρομος είναι αυτός, που υπήρξε το τέλος, η επισφράγιση του Μωσαϊκού Νόμου.

Αυτός, που μεσολάβησε ανάμεσα στη Χάρη του Θεού και στους ανθρώπους.

Αυτός, που υπήρξε ο μεγαλύτερος απ' όλους τους προφήτες και στου οποίου το πρόσωπο ενεργήθηκε κάθε προφητική διακονία. Ο κήρυκας της βασιλείας των ουρανών. Ο πρόδρομος του Χριστού, που είναι η αυτοαλήθεια. Η θύρα, από την οποία εισερχόμαστε στον χώρο της μετανοίας.

Αυτός, που υπήρξε το κόσμημα και η λαμπρότητα των παρθένων.

Αυτός, που ετοίμασε τη σωτηρία μας.

Αυτός, που νομοθέτησε τη σωφροσύνη και έγινε χαλινάρι στους παράνομους και φαύλους και, ακόμη, αυτός, που χειραγώγησε όσους σεβάστηκαν τον Θεϊκό νόμο.

Αυτός είναι ο μέγας Ιωάννης. Που το όνομά του βγήκε από το στόμα του Θεού και μεταφέρθηκε από τους ουρανούς στον Ζαχαρία με την αρχαγγελική φωνή.

Αυτός είναι η φωνή, που γεννήθηκε από τον κωφάλαλο πατέρα.

Αυτός, που με τη σιωπή του πατέρα του κατάργησε τη στειρότητα της μητέρας του.

Αυτός φανέρωσε τον «Αμνόν του Θεού» με το δάχτυλό του, με δύναμη πιο μεγάλη και από τον καλύτερο ρήτορα.

Αυτός, που στο πρόσωπό του έχει δικαίωμα να καυχάται η εγκράτεια. Αυτός, που έζησε σαν άσαρκος την επίγεια ζωή του, που βρέθηκε σαν πολύτιμος μαργαρίτης μέσα στη λάσπη.

Αυτός, που σαν πολύτιμος θησαυρός βρέθηκε σε εύθραυστο και ευτελές θησαυροφυλάκιο.

Αυτός, που απείλησε τις άκαρπες ψυχές με το ξινάρι της Θείας δικαιοσύνης, η φιλέρημη τρυγόνα της Εκκλησίας, το ασίγητο στόμα, η φωνή εκείνου που φωνάζει στην έρημο και αντηχεί βροντερά στα πέρατα του κόσμου, λέγοντας, «ετοιμάστε τον δρόμο του Κυρίου, κάνετε ίσια τα μονοπάτια, απ' όπου θα περάσει ο Κύριος στις ψυχές των ανθρώπων». (Ματθ. 3, 3· Ιωάν. 1, 23).

Αυτός είναι η γλώσσα, που με τα θεϊκά της λόγια και με την αγνή φωνή της, ακόμα και μετά τον θάνατό του, ελέγχει τον Ηρώδη και κηρύττει τον Χριστό, που ελέγχει την κάθε αμαρτία και προσκαλεί όλους μας σε μετάνοια, λέγοντας· «Μετανοείτε, γιατί έφθασε η βασιλεία των Ουρανών». (Ματθ. 3, 2)

Στον Θεό ανήκει η δόξα και η μεγαλωσύνη στους αιώνες των αιώνων. Αμήν!

(Αγίου Ανδρέου Κρήτης P.G. 97, 1136-1141)